

Tio år som svetsare räcker

Svetsaren Mikael Engdahl är rädd för att inte få uppleva livet som pensionär. Det skrämmar honom, men inte nog för att ta steget och lämna sitt jobb. Nu för han dagbok om sin hälsa.

– Tio år är kanske nog inom det här yrket, resonerar Mikael Engdahl.

– Jag har jobbat i nio år så det är kanske ändå dags att söka sig härifrån. Hur kommer jag annars att må i framtiden? funderar han vidare.

Mikael Engdahl arbetar som svetsare i Kockums gamla lokaler i Malmö. Företaget EWP tillverkar vindkraftverk. Under de år han har jobbat som svetsare har flera kockumiter, han kallar dem så, dött strax efter pensioneringen.

– Det kan bero på arbetet. Två stycken har dött på arbetsplatsen. De bara segnade ner. Vi har inte fått reda på varför. Men en sak är säker, svetsrök kan inte vara bra att inhalera.

Mikael Engdahl är 40 år och därmed gammal nog att få problem. Efter fyra år i yrket stod det klart att han hade fått astma. Eftersom det inte är helt ovanligt tänkte han inte mer på det. Men dagboksanteckningarna har gjort honom mer uppmärksam på kroppens signaler. Han har också fått genomgå läkarkontroller, mätt luftvolymen i lungorna innan och efter arbetspass och inandats ångor för att se hur känslig han är.

– Det är kanon. Så här grundliga undersökningar har vi aldrig fått göra tidigare trots att vi svetsare är en utsatt yrkesgrupp. Finns det undersökningar att referera till blir det lättare för oss att ställa krav.

Enligt den undersökning som forskare vid Lunds universitet presenterat har svetsare som jobbat mindre än 14 år mer besvär med hälsan än äldre inom branschen.

– Har du astma när du börjar blir du inte långlivad. Vissa är inte lämpliga som svetsare, det är helt klart, säger Mikael Engdahl.

Ett sätt att förbättra luften för sig själv och alla andra som vistas i lokalen är att koppla in rökutsuget.

– Slentrianmässigt struntar många i det. Det slarvet påverkar alla runt omkring, slår Mikael Engdahl fast.

Ett annat sätt är att alltid använda friskluftsmask. Problemet är att plåtslagare, verkstärtare och annan personal som vistas

– Det kändes i bröstet i början, men man vänjer sig. Fast har du astma när du börjar här blir du inte långlivad, säger svetsaren Mikael Engdahl som fick astmatiska besvär efter fyra år i yrket.

Foto: EMIL MALMBERG

Svetsdammet letar sig in överallt. På fikarasten, när svetsarna får ta av sig sina masker, passar de på att kila sig i ögonen.

Svetsare är en utsatt yrkesgrupp. Många drabbas av besvär i luftvägarna. 17 procent har kronisk bronkit.

i lokalen inte har denna skyddsutrustning.

– Det går inte att ha på sig den jämt. Vi svetsare brukar ofta lägga masken ifrån oss, medger han.

När Mikael Engdahl bytte yrke – från byggnadssnickare till svetsare – var det som att gå från pest till kolera, beskriver han det som.

– På byggena höll man på att förfrysa men luften var frisk. Här är det varmt men

luften är knappast frisk. Jag minns att det kändes i bröstet det första året men man vänjer sig.

Bullernivån har också blivit högre.

– Plåt väsnas mer än trä, konstaterar Mikael Engdahl.

I början struntade han i att använda hörselskydd men insåg snart att det var dumdristigt. Förutom den rökiga och

dammiga luften som ger problem drabbas många av vita fingrar.

– Killar som är yngre än mig har fått sina blodkärl förstörda av vibrationerna.

Att byta arbete är ett alternativ som Mikael Engdahl överväger. Samtidigt trivs han med arbetskamraterna och tryggheten, den form av trygghet som inte fanns på byggarbetsplatser.

ELINOR TORP

Kronisk bronkit och rinnande ögon vanliga besvär

Svetsare lever farligt på jobbet. Ur hälsosynpunkt.

Var tredje drabbas av näsbesvär och var fjärde av ögonbesvär. 17 procent har kronisk bronkit. Många slås ut efter kort tid i yrket.

Forskare kartlägger just nu sydsvenska svetsares hälsa. En del av undersökningen har redan presenterats. Jörn Nielsen, överläkare på Yrkes- och miljömedicinska kliniken i Lund, visste att svetsare hade besvär men kunde aldrig ana att det rörde

sig om så många. Av de 388 svetsare som ingår i undersökningen har 28 procent den senaste månaden haft rinnande eller torra ögon. 33 procent har haft nästäppa och snuva, problem liknande hönsuva. 17 procent av svetsarna har kronisk bronkit och 12 procent pip i bröstet.

– Det är förvånansvärt många som är sjuka. Egentligen handlar det om ännu fler fast de har redan hunnit sluta, säger Jörn Nielsen.

Svetsare som jobbat längre än 14 år i yrket är friskare än de som varit kortare tid

i branschen. Det sker med andra ord en utrensning. En del är helt enkelt inte lämpliga för yrket. Forskarna har hittat ett samband med atopi (överkänslighet i hud, slemhinnor och luftvägar). Svetsare som var överkänsliga som barn, hade allergi eller böjveckseksem, slås ofta ut efter kort tid i yrket. Däremot skilde sig inte svetsare som någon gång rök från dem som aldrig rök.

– Ofta reagerar känsliga personer redan första året. Det är därför viktigt att svetsare undersöks redan vid anställningen och att

de sedan får gå på regelbundna läkarkontroller, säger Jörn Nielsen.

Ett av målen med undersökningen var att identifiera riskgrupper så att de inte söker sig till yrket. Ett annat att klarlägga sambanden mellan exponering av svetsrök och hälsoproblem. Som en del av kartläggningen har därför en grupp svetsare i södra Sverige fört dagbok. Vilka metaller frigörs vid svetsning? Vilken dammnivå måste till för att utlösa symptomen? Det är frågor Jörn Nielsen hoppas få svar på.

ELINOR TORP